

Azərbaycan

Xalqı vahiddir, bölünməzdir

Vətən müharibəsinin başladığı gün - 27 sentyabr 2020-ci il Azərbaycan Milli Dövlətçilik İnstitutunun Qızıl tarixi, qürur və şərəf simvolu salnaməsidir. Bu tarixdən başlayan Qarabağın azadlığı uğrunda Haqq-Ədalət savaşı sübut etdi ki, Azərbaycan Xalqı vahiddir, Bölünməzdir, öz Vətəni-torpaqları uğrunda vuruşa hər zaman hazırdır.

* Azərbaycanın hərbi-strateji təhlükəsizlik tarixində - 27 sentyabr 2020-ci il işğalçı Ermənistanın təcavüzünə cavab verilən 44 günlük Vətən müharibəsinin başlanması gündür. Xalq bu günü 30 il inamla gözləmişdir. Erməni vəhşilikləri, qəddarlıqları bu illər ərzində öz faşist xisləti ilə qəzəb, nifrət hissinə söndürməmiş, əksinə daha da alovlandırmışdı.

* Qalibiyyət uğrunda tarixi Qarabağ torpaqlarının işğaldan azadlığının başlanğıcı - 27 sentyabr 2020-ci il Qisas günü idi.

Bu illər ərzində "keçmiş dağlıq qarabağ" münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli imkanları istiqamətində Prezident İlham Əliyev beynəlxalq aləmdə ciddi siyasi-təbliğati iş aparmışdı. Xalqın və dövlətin səbrini tükəndirən işğalçının getdikcə azğınlaşması, işğal edilən ərazilərdə möhkəmləndirməyə cəhd, ATƏT-in keçmiş Minsk Qrupunun qəbul etdiyi "Əsas Prinsiplər"ə təcavüzkar Ermənistanın əməl etməməsi, saxta "dağlıq qarabağ respublikası"nın mərkəzinin Xankəndindən Şuşaya köçürmə planı - "yeni müharibə, yeni ərazilər" kimi bəyanatlar, dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan ermənilərin qanunsuz olaraq Qarabağa yerləşdirilməsi, toponimlərin adlarının dəyişdirilib, tarixi abidələrin özlərini itirməsi kimi dözülməz, riyakar davranışlar xalqın və dövlətin səbrini daşdırmışdı. Başqa bir amil 5 avqust 2019-cu ildə Xankəndində keçirilən mitinqdə Ermənistanın baş naziri N.Paşinyanın "Artsax Ermənistanıdır və nöqtə" deməsi artıq danışıqlar məsələsinə belə dağıtdı.

2020-ci il iyulda təcavüzkar Ermənistanın Azərbaycanın dövlət sərhədlərini atəşə tutması, münaqişə zonasından çox uzaq olan Tovuz rayonuna hücumu vəziyyətin daha da gərginləşməsinə səbəb yaradı. Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədindəki döyüşlər zamanı 14 iyul 2020-ci il Bakıda ümummilli mitinq keçirildi, on minlərlə insan "Qarabağ Bizimidir", "Qarabağ Azərbaycandır", "Eşq olsun Milli Orduya", "İrəli" şüarları səsləndirərək torpaqlarının azadlığı uğrunda vuruşa hazır olduqlarını bildirdilər. Artıq xalq könüllü səfərbərlik xidmətlərinə yazılırdı. 15 iyul 2020-ci ildə Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bəyan etdi ki, hərbi xidmətə getmək istəyənlər şəxsi məlumatlarını Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə çağırış üzrə Dövlət xidmətinə təqdim edə bilərlər. Torpağın işğaldan azad görmək istəyən nənki oğlan və qızları, hətta xaricdəki soydaşlar, ehtiyatda olan hərbiçilər, müharibə əlilləri və veteranlar hərbi əməliyyatlarda iştirak üçün Müdafiə Nazirliyinə müraciət ünvanlamışdılar. Bəlkə də dünyada yeganə xalq idi ki, Ali Baş Komandanın hərbi əməliyyatlarına başlamağını istəyir, müharibəni xoş istəklə qarşılayırdı.

* 27 sentyabr 2020-ci il - 1994-cü ildə bağlanan atəşkəsi pozub Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqelərinə ardıcıl zərbələr

prof. Rəna Mirzəzadə
AMEA FSI "Siyasət fəlsəfəsi və sosiologiyası" şöbə müdiri

endirən, Tərtər, Ağdam, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının yaşayış məkanına atəş yağdıran təcavüzkar layiqli cavabını aldı. Şəmkir, Beyləqan, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Goranboy, Tərtər, Bərdə, Ağcabədi və Gəncə şəhərlərində dinc əhalinin yaşayış yerləri raketlərdən bombardmana tutuldu. Azərbaycana qarşı bu yeni təcavüz beynəlxalq hüququn əsas norma və prinsiplərinin, Beynəlxalq Humanitar Hüququn, 1949-cu il Cenevrə Konvensiyası, 1993-cü ildə qəbul edilən Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanı işğal etdiyi ərazilərdən tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874, 884 qətnamələrinin Ermənistan tərəfindən pozulması idi. On

* 27 sentyabr 2020-ci ildə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev televiziya da xalqa müraciət edərək bildirdi ki, Qarabağ torpaqlarının işğaldan azadlığı uğrunda Vətən müharibəsi başladı və bəyan etdi ki: "Qarabağ Azərbaycandır!". Vətən müharibəsinin hərbi-strateji tarixində Prezident İlham Əliyevin "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarı simvola çevrildi.

* 27 sentyabr Azərbaycan Milli Məclisinin təcili xüsusi iclası çağırıldı və ölkədə "Hərbi vəziyyətin" elan edilməsi qərarı qəbul olundu. Ali Baş Komandan tərəfindən bu qərar imzalanaraq, Bakı şəhəri və ölkənin bir neçə bölgəsində hərbi vəziyyət tətbiq edildi, sentyabrın 28-də də ölkə üzrə qismən səfərbərlik elan olundu. Və:

- Bu haqq və ədalətin bərpasına istiqamətlənən strateji-hərbi-siyasi qərar idi.

- Bu qalibiyyət istəyən Azərbaycan xalqının Dövlət-Ordu Birliyinin təmsili idi.

- Bu tarixi Qarabağ torpaqlarının Azərbaycanın bölünməz tərkib hissəsi olmasının siyasi-inzibati-hərbi təsdiqi idi.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki: "Bizim Ermənistan ərazisində hərbi hədəflərimiz yoxdur... Ermənistan bu təcavüzü törətməklə hansı məqsədi güdürdü. İlk növbədə Azərbaycan torpaqlarının işğal onları planındadır və onlar bunu gizlətmirlər. Onların hərbi-siyasi rəhbərliyi Azərbaycanı yeni işğalla hədələməyə çalışırdı, yeni ərazilər uğrunda yeni işğal siyasəti idi. Digər səbəb Ermənistanda mövcud olan çox ciddi sosial, iqtisadi və siyasi məsələlərdən ölkə əhalisi-

nin fikrini yayındırmaq və Azərbaycandan düşmən obrazı yatarmaqdır. Daha bir səbəb isə Ermənistan hər vəchlə çalışır ki, danışıqlar prosesi pozulsun və deyə bilərəm ki, buna nail olub. Məhz Ermənistanın riyakar, qeyri-konstruktiv və yalançı siyasəti nəticəsində hazırda danışıqlar dayanıbdır. Azərbaycanın qədim şəhəri olan Şuşada qondarma kriminal xunta rejiminin başçısının "and içmə" mərasimi olmuşdur. Bu təxribat deyilmi? Bu bizə qarşı təhqirdir". (1)

* 27 sentyabr 2020-ci il - Prezidentin bu tarixdəki bəyanatı xalqın inam və ruh hissini daha da artırdı, cəbhə boyu əks-hücum əməliyyatlarına başlayan Milli Ordu sürətlə düşməne ağır zərbələr endirməyə başladı

* 27 sentyabrda başlayaraq 44 gün davam edən və "Vətən Müharibəsi" adlanan savaşa Milli Ordu sarsılmaz gücünü əks etdirdi və Zəfər qazandı.

Qarabağ torpaqları işğaldan azad edildi və 10 noyabr 2020-ci ildə Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya arasında üçtərəfli atəşkəs müqaviləsi imzalandı.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev Fondu Qarabağ müharibələri şəhidlərinin xatirəsinin yad edilməsi, onların ailələrinin, həmçinin qazilərə xüsusi diqqət yetirilməsi onların qayğılarının qarşılamaşında müxtəlif səpgili tədbirlərə dəstək verir. Birinci vitse-prezident Xanım Mehriban Əliyeva vurğulayır ki: "Azərbaycan xalqının igid oğulları Zəfər naminə, Azərbaycanın gələcəyi naminə canlarından keçib. Şəhidlərimizin qanı nahaq yerə tökülmədi - biz tarixi ədaləti bərpa etdik, hər birimiz bu Zəfərin nəyin bahasına qazandığını yadda saxlamağa borcluuyuq. Biz Vətən Müharibəsi şəhidlərini heç vaxt unutmayacağıq". (2)

* 27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsi 10 noyabrda Zəfərlə bitdi və 44 günlük müharibənin başa çatması ilə "Yaşat" Fondu, Qarabağ Dirçəliş Fondu təsis olundu. Azərbaycanın Milli Məclisi ilk dəfə olaraq 2020-ci ilin sonunda Zəfər büdcəsi qəbul etdi, işğaldan azad edilən tarixi torpaqların bərpası üçün ilkin olaraq 2 milyard manat vəsait ayrıldı. (3)

Nəzərə yetirək ki, Qarabağ torpaqlarının işğaldan azad edilməsinin mənbəsində ulu öndər Heydər Əliyev dövlət-hakimiyyət quruculuğu siyasətinin də böyük rolu vardır. Ulu Öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəldiyi ilk günlərdən etibarən güclü dövlət, daxili ictimai-siyasi sabitlik, ordu quruculuğu, iqtisadiyyatın dirçəldilməsi, region və dünya dövlətləri ilə münasibətlərin qurulması, beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı əməkdaşlığa başlanılması dövlətin qarşısında duran təməl prinsipləri olmuşdu. Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu milli strategiya daha da genişləndirilib, həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun reytingini artırır. Ulu Öndər vurğulayırdı ki, "Müstəqil dövlətin özünəməxsus qüdrəti olmalıdır. Bu qüdrətin əsasını xalq və onun bir hissəsi olan ordu təşkil edir". (4) Qarabağ Zəfəri Ulu öndər Heydər Əliyevin ordu quruculuğu siyasi-hərbi strategiyasının məntiqi göstəricisidir. Bu nöqtəyə baxımdan:

-Son 30 ildə Azərbaycan tarixi Qarabağ torpaqlarını itirməyə məruz qalmış və Prezident İlham Əliyevin balanslı xarici siyasəti, müasir silahlarla təchiz olunan Ordunun mübarizliyi nəticəsində işğal olunmuş torpaqlar azad edilərək, Azərbaycan xalqının şərəfi,

ləyaqəti, milli məniyi, qüruru, özünə güvənçi qaytarılaraq, tarixi ədalət bərpa olundu. Bu mənada Nobel mükafatçısı, hind ekonomist filosofu Amatiya Sen "Ədalət ideyası" kitabında yazdığı kimi: "Müharibələri sona yetirən əxlaq nəzəriyyəsi ədalətə nail olmaq deyil, ədalətsizliyin qarşısını almaq üçündür". (5)Azərbaycanda ədalətsizliyin də qarşısı alındı.

-Azərbaycan Prezidenti Vətən müharibəsində prinsiplilik, qətiyyətli siyasi iradə nümayiş etdirdi, xalqın milli maraqlarını cəsarətlə müdafiə etdi, məqsədemüvafiq, ardıcıl strategiya yürütdü, yekunda Azərbaycanın işğaldan azad edilən ərazilərində azad edilməsi üçün 27 sentyabr 2020-ci ildə düşməne onun hərəkəti ilə-cavab atəşləri ilə hücum başladı. N.Makiavelli yazdığı kimi: "Düşmənlə iki yolla mübarizə aparmaq olar:birinci qanunlarla, ikincisi güclə". Azərbaycan Ordusunda hərbi güclə qazandıqı uğur üç rayonun - Ağdam, Kəlbəcər və Laçının heç bir döyüş olmadan geri verilməsi ilə nəticələndi. İtki - şəhid vermədən, hərbi əməliyyatsız torpaqların geri qaytarılması dünya hərbi tarixi təcrübəsində nadir olan taktiki gedişdir. Bu düşünülmüş və uzaqqörən diplomatik-hərbi strategiyadan qazanılan Qarabağ Zəfəridir.

- Müzəffər və yenilməz milli Ordunun qəhrəmanlığı, Ali Baş Komandanın sərkərdəlik məharəti və vətənsəverliyi ilə vəhdətdə, eləcə də xalq-dövlət Birliyi, ölkə vətəndaşlarının dövlətlə Həmrəyliyi, Türkiyə kimi qüdrətli dövlətin Azərbaycana siyasi və mənəvi dəstəyi Vətən müharibəsində Qarabağ Zəfərini təmin edən həlledici məqamlarıdır. Qarabağ Zəfəri nəticəsində Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Ağdam, Kəlbəcər, Laçın, Hadrut, Suqovuşan, Şuşa öz əbədi tarixi sahibinin - Azərbaycan xalqının yenidən coğrafi ərazisinə çevrildi. Nəzərə yetirək ki, müharibələrdə ordu üçün hücum etmək əmri kimi, taktiki manevlər, yəni - geri çəkilmə, yaxud vuruşun dayanma praktikası da mövcuddur.

* 27 sentyabr 2020-ci il 44 günlük Vətən müharibəsində Milli Ordu bir an da olsun geri çəkilmədi. Burada açıq sual var - Niyə? Ən müqəddəm şərti ordu-hərbiçilərin məhz öz doğma torpaqlarının işğaldan azad edilməsi uğrunda vuruşması, canlarını belə fəda edərək şəhid və ya qazi olmasındadır. Türkiyənin Ulu Öndəri M.K.Atatürk söylədiyi kimi: "Döyüş zəruri və qaçılmaz olmalıdır, millətin həyatı təhlükə ilə qarşı-qarşıya qalmırsa, hərbi cinayətdir"(2).

-27 sentyabr Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qalib Azərbaycan ordusu yüksək hərbi peşəkərlik, ordu məsuliyyətli nizam-intizam, operativ mobillik, müasir döyüş texnologiyalarına malikliyi və bundan siyasi taktika ilə istifadə edərək Zəfər qazandı.

-27 sentyabr Azərbaycan xalqının dövlətə, orduya etibar, xalq-dövlət birliyi, Vətəndə doğma torpaqlar uğrunda vuruşan döyüşçülərin də mənəvi-psixoloji durumuna müsbət təsir göstərdi. Bunun bir göstəricisi də, məhz yaralanan və hətta ağır vəziyyətdə olan hər bir əsgər və zabitin sağalaraq yenidən vuruş bölgəsinə qayıtmağa səy etməsi idi. Bu, vətənsəverlik, doğma torpağına bağlılıq, eyni zamanda dövlət siyasətinə, Ali Baş Komandana olan güvəncdən və Zəfərə inamdan qaynaqlanırdı.

27 sentyabr Vətən müharibəsi göstərdi ki, Zəfər bir daha Azərbaycanın hərbdəki müvəffəqiyyətinin qarşısında heç bir erməni gücünün, silah-sursatının dayana bilməyəcəyini göstərdi. Xalq-dövlət birliyi düşməni məğlub etdi və Azərbaycan qəhrəman xalq oldu. Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədini bərpa etməklə yanaşı, həm də Cənubi Qafqazda tamamilə yeni bir realıq yaradı. Və Bu gün 27 sentyabr 2023-cü il - Qarabağın Zəfərinin Yekunu, Azərbaycan Dövlət Suverenliyinin Bərpasının Qızıl Tarixidir.

Qarabağ Zəfərinə gedən Yulun siyasi-sosioloji və hərbi-təhlükəsizlik fəlsəfəsi - 27 sentyabr 2020-ci il